

Szent Antal, a gyermekek barátja

Ismeretes legendája elmondja, hogy egyszer egy úr házánál szállott meg. Lefeküdtek, amikor ennek úgy tűnt, hogy a szent szobájából nagy fényesség sugárzik. A kulcslyukon bekukucskált és Antal karján a Kis Jézust látta. Legtöbbször így is ábrázolják. A szegedi Dóm tér kútszobrain, a szegedi származású Erdey Dezső szép modern alkotásán (1944) azonban az ókeresztény Krisztus-jelképet, a halat tartja kezében. Ezzel az ősi tiszai városban Antal halcsodájára is emlékeztet.

Egész természetes, hogy beteges horvát, dalmát gyermeket úgy ajánlanak az ő különös oltalmába, hogy ferencrendi öltözetben járatják, hogy a szent őket is mintegy a karjába vegye. Szinte kötelező ikonográfiai hagyomány az is, hogy a szent másik kezébe liliomszálat adnak, amivel angyalszerű ártatlanságára akarnak emlékeztetni. Így tűnik föl Búcsúszentlászló oltárán is. Homlokzatán jellemző párhuzamként az Angyali Üdvözlést látjuk: Gábor arkangyal kezében is liliom. Ebből érthető a szegedi tanyák népének ajkán a liliomnak *szentantálvirág* neve is.

Ünnepe éppen a liliomnyílás idejére esik. Kézenfekvő volt, hogy a ferences templomokban ezt a gazdag szimbolikájú virágot az ő tiszteletére meg is szenteljék. Ez az áldás már régebben is virágozhatott, bár a külföldi szakkutatás csak újabb időkből tud róla. Kétségtelen azonban, hogy Sümegen, a híres dunántúli franciskánus búcsújáró helyen (és talán másutt is hazánkban) a liliomszentelés már legkésőbb a múlt század elejétől fogva virágzik. Névünnepén Szent Antal oltárát liliummal díszítették föl. Asszonyok, lányok liliomszállal a kezükben szoktak részt venni a misén. A liliumot végül meg is áldják. Idősebbek manapság is fogatos szentelménynek tekintik.

Ebből a kultusz hagyományból bontakozott ki századunk legelején XIII. Leó pápa szentesítésével a gyermekek liliumos körmenete, amely hazánk ferences templomaiban is általánossá vált: anyák sokszor még karonülő vagy kocsiban tolt gyermekeikkel vesznek részt a lilium megáldásának szertartásán, amely a mezők liliumait és az ég madarait (Máté 6.) idézve, emlékeztet az Úr gondviselésére, Antal oltalmára. Utána következik a körmenet, legújabbban csak bent a templomban. A gyermekek megáldásával végződik az ünnepség, amely napjainkban is emlékeztetni akar a gyermekáldás értékére.

Forrás: Új Ember XXX. évfolyam 1457. szám. 1974. 4.